

USŁUGI SPOŁECZNE, KTÓRE ZMIENIAJĄ CODZIENNOŚĆ

Zainspiruj się
Wykorzystaj „Premię społeczną”
Zadbaj o swoich mieszkańców

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Fundacja Fundusz Współpracy od początku swojego istnienia wspiera rozwój samorządów. Pomagamy im m.in. wdrażać usługi społeczne, które realnie zmieniają życie mieszkańców. Wspólnie z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizujemy projekt „Premia społeczna” – wymierną szansę dla gmin, miast i powiatów w całej Polsce. To inicjatywa, która odpowiada na konkretne potrzeby lokalnych odbiorców i wprowadza zmiany, które widać i czuć w codziennym życiu.

Niniejsza publikacja to inspirujący przewodnik, który pokazuje, jak stawiać ludzi w centrum polityki lokalnej i dzięki odważnym decyzjom realnie poprawiać ich codzienne funkcjonowanie. To poradnik jak skutecznie rozpocząć lub rozwijać działania będące odpowiedzią na szereg wyzwań stojących przed samorządem lokalnym.

Prezentujemy 17 usług społecznych, które można sfinansować dzięki grantom z „Premii społecznej”. Podpowiadamy, jak konkretne działania przekładają się na rezultaty korzystne dla samorządów i ich mieszkańców.

Przyszłość lokalnych społeczności nie powstaje sama. Zależy od decyzji, które podejmiemy dziś, od odwagi, by działać, inwestować oraz wsłuchiwać się w głos mieszkańców i odpowiadać na ich potrzeby. Razem możemy budować społeczności przygotowane na trudności, w których każdy czuje się zauważony, bezpieczny i zaopiekowany.

Zapraszam do lektury i do działania!

Daniel Prędkopowicz

Prezes Fundacji Fundusz Współpracy

CORAZ WIĘCEJ OSÓB STARSZYCH I POTRZEBUJĄCYCH WSPARCIA

Rodziny mają coraz mniej możliwości, by samodzielnie opiekować się najbliższymi, a potrzeby rosną z roku na rok

PRZECIĄŻONE INSTYTUCJE SPOŁECZNE

Instytucje nie nadążają z pomocą, bo mieszkańcy oczekują wsparcia „tu i teraz”, blisko miejsca zamieszkania

ROSNĄCE KOSZTY DLA SAMORZĄDÓW

Budżetom gmin coraz trudniej udźwignąć wydatki na usługi społeczne, co staje się dużym obciążeniem

RYWALIZACJA ZAMIAST WSPÓŁPRACY

Samorządy konkurują o środki i możliwości, zamiast łączyć siły w działaniach dla mieszkańców

WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU LOKALNYCH PODMIOTÓW

Podmioty ekonomii społecznej mogą współtworzyć usługi i poprawiać jakość życia mieszkańców, jeśli połączymy zasoby

NOWE SPOJRZENIE NA INFRASTRUKTURĘ I OPIEKĘ

Niewykorzystane budynki można przekształcić w miejsca wsparcia, a usługi świadczyć bezpośrednio w domach potrzebujących

**USŁUGI
OPIEKUŃCZE
W MIEJSCU
ZAMIESZKANIA**

str. 5–6

**OPIEKA
WYTCNIENIOWA**

str. 7–8

**RODZINNE
DOMY
POMOCY**

str. 9–10

**USŁUGI W
OŚRODKACH
WSPARCIA**

str. 11–12

**GOSPODARSTWA
OPIEKUŃCZE**

str. 13–14

**USŁUGI ASYSTENCKIE DLA OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ**

str. 15–16

**USŁUGI ASYSTENCKIE
DLA INNYCH GRUP**

str. 17–18

**OPIEKA PIELĘGNIARSKA
DŁUGOTERMINOWA W DOMU**

str. 19–20

**OPIEKA PALIATYWNA
I HOSPICYJNA**

str. 21–22

**PORADNICTWO
SPECJALISTYCZNE**

str. 23–24

**USŁUGI
WSPIERANIA
RODZINY**

str. 25–26

**USŁUGI DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY (DZIENNE
I ŚRODOWISKOWE)**

str. 27–28

**USŁUGI PREADOPCYJNE I
POST ADOPCYJNE**

str. 29–30

**RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA, RODZINNE DOMY DZIECKA I
PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO ORAZ WSPARCIE DLA
KANDYDATÓW**

str. 31–32

**MIESZKANIA ZE WSPARCIEM –
WSPOMAGANE I TRENINGOWE**

str. 33–34

**INTERWENCJA
KRYZYSOWA**

str. 35–36

**PRZECIWDZIAŁANIE
PRZEMOCY**

str. 37–37

USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Są skierowane do osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnościami lub w trudniejszej sytuacji życiowej, które potrzebują wsparcia w wykonywaniu prostych, ale kluczowych czynności.

Formy usługi:

- opiekun faktyczny,
- usługi sąsiedzkie,
- standardowe usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- dzienne formy usług opiekuńczych.

Nie sądziłam, że ktoś jeszcze do mnie zapuka. Teraz wiem, że nie jestem sama.

Pani Wanda (83 lata)

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca realizację usługi podmiotowi ekonomii społecznej (PES), np. lokalnemu stowarzyszeniu, fundacji czy spółki z o.o. non-profit. Opiekun odwiedza mieszkańca regularnie – pomaga np. zrobić zakupy, przygotować posiłek, podać leki, wyjść na spacer, a czasem po prostu spędzić czas na rozmowie. Zakres wsparcia dostosowany jest indywidualnie do potrzeb każdej osoby.

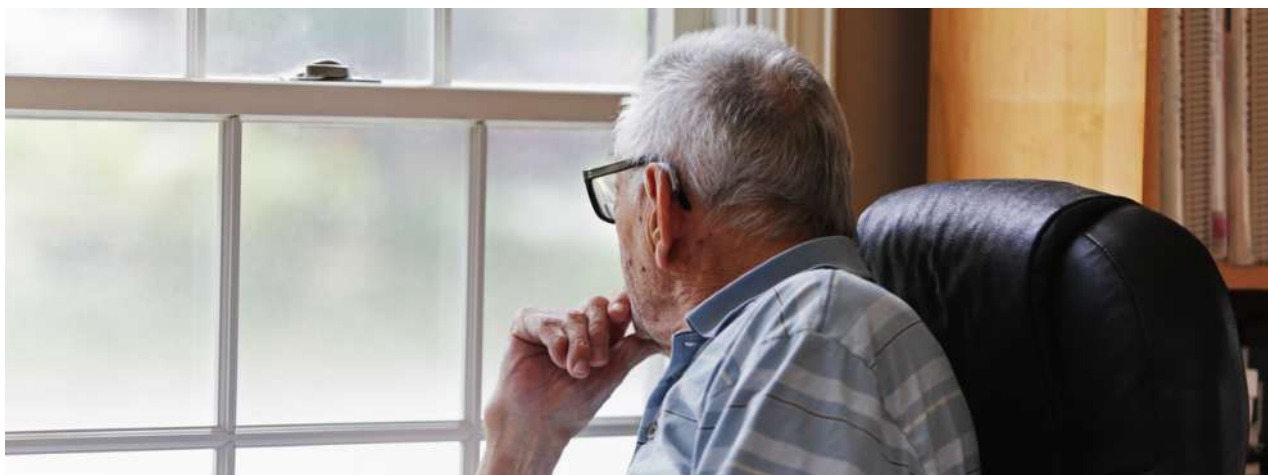
✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Mieszkańcy otrzymują wsparcie w miejscu, w którym czują się najlepiej – we własnym domu.
- Rodziny i opiekunowie mają pewność, że bliscy są w dobrych rękach.
- Gmina buduje wizerunek troskliwego samorządu, co wzmacnia zaufanie mieszkańców.
- Wzmacniane są relacje sąsiedzkie i lokalne sieci wsparcia.
- Mniej osób trafia do kosztownych placówek całodobowych, co przekłada się na oszczędności budżetowe jednostek samorządu terytorialnego (JST).
- Lokalne organizacje rozwijają działalność, a środki za świadczenie usług pozostają w lokalnej społeczności.

Codziennie wsparcie. Blisko. Z troską. Na czas.

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUDZE OPIEKUŃCZEJ

W gminie S wiele starszych osób mieszkało samotnie, często z dala od najbliższych. Codzienne czynności – zrobienie zakupów, przygotowanie ciepłego posiłku czy dbanie o higienę – stawały się dla nich coraz większym wyzwaniem. W gminie brakowało rzetelnych danych o tych mieszkańcach i ich potrzebach. W efekcie wzrosła liczba osób zagrożonych izolacją i uzależnionych od kosztownych, instytucjonalnych form opieki.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców – okazało się, że ponad 70 osób potrzebuje systematycznego wsparcia.
- Ogłoszono otwarty konkurs ofert na świadczenie usług opiekuńczych, w którym zwyciężyła lokalna fundacja z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami starszymi.
- Ustalono, że ośmioro opiekunów, na podstawie umów zlecenia, będzie odwiedzać podopiecznych co 2-3 dni.

EFEKT

- 65 osób otrzymuje regularną pomoc we własnym domu – pozwoliło to ograniczyć skierowanie ich do Domów Pomocy Społecznej (DPS).
- Starsi mieszkańcy czują się bezpieczniej, są mniej samotni i bardziej aktywni społecznie.
- Gmina zaoszczędziła na kosztach opieki instytucjonalnej, a środki zostały zainwestowane we wsparcie lokalnych organizacji.

OPIEKA WYTCHNIENIOWA

To wsparcie dla opiekunów faktycznych – m. in. rodziców, partnerów, dzieci – którzy na co dzień troszczą się o osoby z niepełnosprawnością lub wymagające stałej opieki. Dzięki tej usłudze mogą na chwilę odetchnąć, zadbać o siebie, odpocząć i nabrać sił, by wrócić do swoich podopiecznych z nową energią.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca realizację opieki wytchnieniowej lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES). Usługa może być świadczona w dwóch formach.

CAŁODOBOWY POBYT	DZIENNE FORMY POBYTU
- Nie dłużej niż 60 dni w roku kalendarzowym. - Wyłącznie w kameralnej placówce zapewniającej nie więcej niż 8 miejsc całodobowego pobytu.	- Opieka organizowana w ośrodku wsparcia lub innym wydzielonym punkcie dziennym. - Opieka organizowania w miejscu zamieszkania i innym wskazanym przez np. opiekuna.

Zakres wsparcia (czas trwania wizyt, zakres czynności) dostosowuje się indywidualnie do potrzeb opiekuna i osoby zależnej. Opieka może obejmować pomoc w czynnościach higienicznych, przygotowanie posiłków, towarzyszenie, organizację czasu wolnego oraz niezbędne zabiegi pielęgnacyjne zalecone przez lekarza, poradnictwo specjalistyczne.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Gmina wspiera tych, którzy często są „niewidzialni”, a niosą ogromną odpowiedzialność.
- Zmniejsza ryzyko kryzysów i wypalenia wśród opiekunów.
- Rodziny mają pewność, że nie są same.
- Wzmacnia się solidarność lokalna i więzi rodzinne.
- Gmina działa empatycznie i odpowiedzialnie, inwestując w siłę całych rodzin.

**Wytchnienie ku wzmocnieniu.
Chwila oddechu dla opiekuna – siła dla całej rodziny**

ŻYWA KSIĄŻKA O OPIECE WYTCHNIENIOWEJ

W gminie Z wiele rodzin opiekujących się osobami zależnymi czuło się wyczerpanych i osamotnionych w swoich obowiązkach. Dzięki współpracy z lokalnym stowarzyszeniem powstała usługa opieki wytchnieniowej.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Zbadano potrzeby mieszkańców.
- Wyłoniono w konkursie organizację, która zajmuje się opieką krótkoterminową.
- Ustalono, że rodziny mogą korzystać z opieki do 60 dni w roku.
- Zatrudniono wykwalifikowany personel do prowadzenia opieki w domu i placówce.

EFEKT

- 40 rodzin regularnie korzysta z usług.
- Opiekunowie mówią, że dzięki temu mają siłę, by dalej troszczyć się o bliskich.
- Gmina wzmacnia swój wizerunek jako miejsca, które realnie wspiera swoje rodziny.

”

Ta przerwa to dla mnie ratunek. Mogę odpocząć, zrobić zakupy, spotkać się z przyjaciółmi – i wrócić z nową energią do mojego męża.

Pani Anna (40 lat), opiekuje się mężem

“

RODZINNE DOMY POMOCY*

Dla osób starszych, z niepełnosprawnością lub przewlekle chorych, które potrzebują całodobowej opieki – ale nie chcą trafić do dużej, anonimowej placówki. Szukają bezpieczeństwa, troski i bliskości – takiej, jaką daje dom (*rodzinny dom pomocy w rozumieniu art. 50–51 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) prowadzenie rodzinnego domu pomocy dla maks. 8 mieszkańców. PES przygotowuje dom – przytulne pokoje, wspólną jadalnię i teren do spacerów – oraz zatrudnia opiekunów, pielęgniarki i terapeutów. Każdy mieszkaniec ma indywidualny plan wsparcia obejmujący pomoc w codziennych czynnościach, podawanie leków, zajęcia aktywizujące i wsparcie towarzyskie. Gmina nadzoruje jakość usługi poprzez regularne wizyty monitoringowe i raporty PES.

Wcześniej myślałam, że dom opieki to koniec samodzielności. A tu czuję się, jakbym mieszkała z przyjaciółmi. Mamy ogródek, rozmowy i ciszę, kiedy chcę. To jest dom.

Pani Elżbieta (77 lat)

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Gmina zapewnia opiekę z poszanowaniem godności, w środowisku bliskim domowemu.
- Mniej osób trafia do dużych Domów Opieki Społecznej (DPS) – to oszczędność i większe poczucie bezpieczeństwa.
- Mieszkańcy mają realny wybór – nie tylko „dom albo instytucja”.
- Rośnie lokalna odpowiedzialność i solidarność – opieka jest bliska, osobista, życzliwa.
- Gmina tworzy lokalne miejsca pracy i wspiera podmioty ekonomii społecznej (PES) w działaniach na rzecz społeczności.

**Dom, gdzie liczy się poczucie bezpieczeństwa
i każdy uśmiech współlokatora**

ŻYWA KSIĄŻKA O RODZINNYCH DOMACH OPIEKI

W gminie L seniorzy i ich rodziny od lat zgłaszali potrzebę bardziej domowej, indywidualnej formy opieki. Władze postanowiły uruchomić rodzinny dom pomocy jako alternatywę dla Domu Pomocy Społecznej (DPS).

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Zorganizowano lokalne konsultacje – potrzeba była jednoznaczna: miejsce blisko ludzi, nie instytucji.
- Gmina przygotowała opis przedmiotu zamówienia i ogłosiła zamówienie publiczne, z wyodrębnieniem kryteriów społecznych (np. zatrudnienie lokalne, doświadczenie w opiece).
- Zgłosił się lokalny podmiot ekonomii społecznej (PES) z gotowym budynkiem i zespołem – wygrał postępowanie.
- Po podpisaniu umowy zrealizował usługę w sposób ciągły, z uwzględnieniem standardów opieki i komfortu mieszkańców.

EFEKT

- 7 starszych mieszkańców znalazło spokojne, przyjazne miejsce do życia.
- Gmina zaoszczędziła środki i zyskała pozytywny odbiór społeczny – wdzięczność rodzin za opiekę nad najbliższymi.
- PES stworzył 4 nowe miejsca pracy.

USŁUGI W OŚRODKACH WSPARCIA

To wsparcie dla osób, które z różnych powodów potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i utrzymaniu kontaktów społecznych – seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz tych, którzy zmagają się z izolacją czy przewlekłymi trudnościami. Dzięki pobytom dziennym lub całodobowym w kameralnym ośrodku (do 8 miejsc) zyskują opiekę, aktywizację i możliwość nawiązania relacji, co pomaga im zachować samodzielność, wzmocnić poczucie własnej wartości i przeciwdziałać samotności.

Dzięki ośrodkowi mam codziennie zajęcia i kompanów do rozmów. Czuję, że jestem potrzebny i nie siedzę sam w domu.

Pan Marek (75 lat)

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) prowadzenie ośrodka wsparcia w formie pobytu dziennego lub ośrodka, w którym liczba miejsc całodobowego pobytu nie przekracza 8. PES przystosowuje obiekt – organizuje sale dzienne do terapii i spotkań, pokoje noclegowe oraz bezpieczny teren spacerowy, a także zatrudnia wykwalifikowany personel: opiekunów, terapeutów i pielęgniarki. Uczestnicy korzystają z indywidualnych planów wsparcia obejmujących zajęcia aktywizacyjne, rehabilitację, pomoc w higienie, podawanie leków i posiłków. Gmina dba o jakość usługi poprzez regularne wizyty monitoringowe i comiesięczne raporty przygotowywane przez PES.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Zachowanie samodzielności i godności – mieszkańcy mogą wybierać między pobytem dziennym, a całodobowym w kameralnym środowisku.
- Wzrost lokalnej solidarności – ośrodek staje się miejscem integracji i wsparcia, budując więzi międzyludzkie.
- Wsparcie rozwoju lokalnych PES-ów – tworzenie nowych miejsc pracy i umacnianie podmiotów ekonomii społecznej.
- Lepszy wizerunek samorządu – gmina pokazuje, że działając empatycznie, inwestuje w dobrostan mieszkańców.

Ośrodek wsparcia – dzień pełen siły, noc w swoim domu

ŻYWA KSIĄŻKA O OŚRODKACH WSPARCIA

W gminie K osoby starsze, samotne i z niepełnosprawnościami skarżyły się na brak miejsca, gdzie mogłyby spędzić aktywnie dzień i otrzymać fachowe wsparcie. W efekcie wiele z nich izolowało się w domach, a opiekunowie byli przeciążeni obowiązkami.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono szerokie konsultacje społeczne i ankiety wśród mieszkańców – wyraźnie sygnalizowali oni potrzebę dziennego i całodobowego wsparcia w małych ośrodkach.
- Ogłoszono konkurs ofert dla PES-ów, wskazując wymóg kameralnej placówki (max. 8 miejsc) i doświadczenie w pracy z grupami wymagającymi wsparcia.
- Wyłonione stowarzyszenie przystąpiło do adaptacji budynku – sala dzienna do terapii i spotkań, pokoje noclegowe oraz bezpieczne patio.
- Zatrudniono opiekunów, terapeutów i pielęgniarki oraz opracowano indywidualne plany wsparcia dla każdego uczestnika.

EFEKT

- 12 osób regularnie korzysta z pobytu dziennego, a 6 – z całodobowego wsparcia.
- Opiekunowie mają pewność, że bliscy są bezpieczni, pod dobrą opieką, co obniżyło poziom ich stresu i wypalenia.
- Uczestnicy są bardziej aktywni społecznie, nawiązali nowe znajomości i włączyli się w zajęcia terapeutyczne.
- Gmina zaoszczędziła na dofinansowaniu pobytów w dużych placówkach, a PES utworzył 3 nowe miejsca pracy.

GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE

Dla osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnością lub w trudniejszej sytuacji życiowej, które potrzebują wsparcia w spokojnym, bliskim naturze miejscu – najlepiej poza miastem. Szukają opieki, ale też codziennej aktywności, kontaktu z innymi i poczucia, że są komuś potrzebni.

Jest to forma szczególnie rekomendowana do utworzenia na terenach wiejskich, gdzie często działają małe gospodarstwa rolne, które już nie są wydolne ekonomicznie, ale idealnie nadają się do przekształcenia w gospodarstwo opiekuńcze.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca prowadzenie gospodarstwa opiekuńczego lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES). Placówka przyjmuje do 8 osób w formie pobytu całodobowego lub większą liczbę uczestników w formie dziennej. PES adaptuje miejsce – przytulne pokoje, jadalnię i teren zielony. Każdy uczestnik ma indywidualny plan wsparcia, obejmujący pomoc w codziennych czynnościach, zajęcia w ogrodzie, terapię zajęciową, wspólne posiłki i towarzystwo.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Elastyczne wsparcie – możliwość wyboru między pobytem dziennym a całodobowym (≤ 8 miejsc), dostosowanym do potrzeb.
- Oszczędność – wykorzystanie istniejącej infrastruktury wiejskiej zamiast budowy nowych obiektów.
- Naturalne środowisko – poprawa samopoczucia i kondycji uczestników poprzez kontakt z przyrodą.
- Aktywizacja społeczna – warsztaty w ogrodzie, prace przy zwierzętach, rękodzieło przeciwdziałają izolacji.
- Wzrost lokalnej przedsiębiorczości – PES zyskuje stałe źródło finansowania i tworzy nowe miejsca pracy.

Byłem samotny, bałem się, że trafię do jakiegoś ośrodka. A tu... wróciło życie. Codziennie coś się dzieje – i ptaki śpiewają. To dla mnie lepsze niż lekarstwa. Mam tu swój dom.

Pan Andrzej (70 lat)

Opieka w rytmie natury – dla ciała i ducha

ŻYWA KSIĄŻKA O GOSPODARSTWIE OPIEKUŃCZYM

W gminie M seniorzy z okolicznych wsi odczuwali samotność i brakowało im zajęć poza domem. Władze dostrzegły potrzebę miejsca, które łączy opiekę z aktywnością na świeżym powietrzu.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami – sygnały brzmiały: „chcemy codziennie wychodzić do ogrodu, zjeść wspólnie obiad i porozmawiać”.
- Ogłoszono konkurs ofert, wskazując limit 8 miejsc całodobowych i wymóg zajęć aktywizujących.
- Lokalny PES przystosował stare gospodarstwo: pokoje, jadalnię, oranżerię i zagrodę ze zwierzętami.
- Zatrudniono opiekunów i terapeutów oraz opracowano harmonogram działań „w rytmie natury”.

EFEKT

- 8 uczestników korzysta z opieki całodobowej, a 10 – z pobyków dziennych.
- Uczestnicy wracają do domu z energią i poczuciem bycia potrzebnym.
- Rodziny mają pewność, że bliscy są zaopiekowani w zdrowym, naturalnym otoczeniu.
- PES utworzył 4 nowe miejsca pracy i zainwestował w modernizację lokalnego budynku.

USŁUGI ASYSTENCKIE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

To wsparcie dla dzieci, młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnościami, którzy chcą być bardziej samodzielni, aktywni i uczestniczyć w codziennym życiu – tak jak wszyscy inni. Usługa umożliwia stałe lub okresowe wsparcie w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego osób z niepełnosprawnościami.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) realizację usługi. Asystenci towarzyszą osobom z niepełnosprawnościami (i ich rodzinom) w codziennych wyzwaniach – pomagają w drodze do szkoły, wspierają w pracy, ułatwiają załatwianie spraw urzędowych czy uczestnictwo w wydarzeniach społecznych. Nie wyręczają, lecz wspierają samodzielność.

“

Z asystentem czuję, że mogę więcej – samodzielnie pójść do pracy czy na spotkanie z przyjaciółmi. To dla mnie ogromna zmiana.

Michał (25 lat)

”

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Osoby z niepełnosprawnościami realnie włączają się w życie lokalnej społeczności.
- Pomoc jest dopasowana do indywidualnych potrzeb i może być stała lub okresowa.
- Gmina pokazuje, że działa nowocześnie i odpowiedzialnie, wspierając aktywność zamiast izolacji.
- Wzmacnia się lokalna solidarność i pozytywny wizerunek gminy jako miejsca otwartego i inkluzywnego.

Pomocna dłoń – razem do szkoły, do ludzi, do życia

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUDZE ASYSTENCKIEJ DLA OZN

W gminie Y wielu mieszkańców z niepełnosprawnościami miało trudności z samodzielnym funkcjonowaniem poza domem. Dzięki współpracy z lokalną fundacją zorganizowano usługi asystenckie dla mieszkańców z niepełnosprawnościami.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono konsultacje, które pokazały, że ponad 30 osób potrzebuje wsparcia.
- Wyłoniono w konkursie fundację specjalizującą się w usługach asystenckich.
- Fundacja zatrudniła 12 asystentów, którzy regularnie wspierają podopiecznych w codziennych zadaniach.

EFEKT

- 28 osób korzysta z pomocy, dzięki czemu mogą uczęszczać do szkoły, pracować i uczestniczyć w wydarzeniach społecznych.
- Mieszkańcy zyskują większą niezależność, a gmina wzmacnia swój wizerunek jako otwartej i wspierającej społeczności.

USŁUGI ASYSTENCKIE DLA INNYCH GRUP

To wsparcie dla osób i grup – np. seniorów bez niepełnosprawności, osób po hospitalizacji, samotnych lub dotkniętych przewlekłym stresem czy złym stanem zdrowia – które potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu, aby aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i zawodowym. Usługa wyłącza asystenturę rodzinną i koncentruje się na wsparciu zewnętrznym.

“

Bez asystenta nie dałabym rady dojechać na rehabilitację. Teraz wracam do domu z uśmiechem i energią.

Pani Helena (72 lata)

”

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca usługę lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES), który wysyła asystenta do pomocy osobom spoza rodzinnej opieki. Asystent odwiedza beneficjenta w domu lub towarzyszy mu w wyjściach – robi zakupy, odwozi na wizyty lekarskie, pomaga załatwić sprawy urzędowe czy pójść na spotkanie towarzyskie. Wspiera także udział w kursach i warsztatach, pomagając znaleźć odpowiednie zajęcia i dotrzeć na nie. Zawsze działa tak, by nie przejmować roli członków rodziny, lecz wzmacniać samodzielność i pewność siebie osoby wspieranej.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Większa samodzielność – osoby niezwiązane z rodziną zyskują dostęp do wsparcia w potrzebnych momentach.
- Profilaktyka kryzysów – pomoc w porę zapobiega izolacji, pogorszeniu stanu zdrowia czy utracie pracy.
- Elastyczność działania – wsparcie może być udzielane okresowo lub stale, dostosowane jest do indywidualnych potrzeb.
- Wizerunek innowacyjnej gminy – pokazuje, że samorząd troszczy się o różnorodne grupy mieszkańców.
- Wzmacnianie NGO – PES-y zyskują nowe zadania i miejsca pracy, co rozwija lokalną gospodarkę społeczną.

Wsparcie, które dodaje odwagi – krok po kroku

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUDZE ASYSTENCKIEJ DLA INNYCH GRUP

W gminie M wiele osób po pobytach szpitalnych wracało do pustych domów, nie mając wsparcia w rehabilitacji czy zakupach. Część samotnych seniorów zniechęcała się do wychodzenia z domu.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono diagnozę potrzeb na grupach fokusowych – wskazywała ona na deficyty we wsparciu pozarodzinnym.
- Ogłoszono konkurs ofert na asystenckie usługi dla osób po hospitalizacji oraz seniorów bez wsparcia rodzinnego.
- Lokalna fundacja wygrała konkurs, organizując szkolenia dla asystentów i rekrutując ich zgodnie z wymogami.
- Ustalono elastyczne grafiki wsparcia – od kilku godzin tygodniowo do codziennego towarzyszenia.

EFEKT

- 25 osób korzysta regularnie z usług asystenckich, co pozwoliło im uniknąć izolacji i utrzymać samodzielność.
- Korzystający odzyskali siły po hospitalizacjach, a seniorzy czują się bezpieczniej poza rodziną.
- Gmina odnotowała spadek liczby interwencji kryzysowych i wzrost satysfakcji mieszkańców.
- PES stworzył 5 nowych stanowisk asystentów i zyskał stabilne finansowanie.

OPIEKA PIELĘGNIARSKA DŁUGOTERMINOWA W DOMU

Dla osób przewlekle chorych, osłabionych lub niesamodzielnych, które potrzebują stałego lub okresowego wsparcia pielęgniarstwa, ale chcą pozostać w swoim domu.

UWAGA. Tego typu usługi nie są jednoznacznie przypisane do zadań samorządów. Mają charakter usług medycznych, które podlegają systemowi zdrowia i NFZ. Samorząd ma pewne możliwości prawne, by je realizować, ale nie są one wprost wpisane w jego obowiązki – tak jak inne zadania.

„Premia społeczna” nie może być wykorzystana na usługi zdrowotne finansowane przez NFZ.

Więcej o tym przeczytasz w artykule dostępnym [tutaj](#).

“Praca w domu pacjenta pozwala mi nie tylko pomagać profesjonalnie, ale też budować zaufanie i bliską relację. A to w tej pracy jest najważniejsze.

Pani Anna, opiekunka z PES

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca realizację usługi lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES), który zatrudnia pielęgniarki odwiedzające pacjentów w ich domach. Pomagają one m.in. w pielęgnacji ran, podawaniu leków, kontroli stanu zdrowia i edukacji zdrowotnej. Zakres opieki jest dostosowany do indywidualnych potrzeb i ustalany we współpracy z lekarzem prowadzącym. Dzięki temu pacjenci mogą być leczeni i otoczeni opieką w dobrze znanym środowisku – bez konieczności wyjazdu do placówki medycznej.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Profesjonalna opieka pielęgniarstwa bezpośrednio w domu pacjenta.
- Rodziny i opiekunowie są odciążeni – nie są już sami w codziennej opiece.
- Gmina reaguje na potrzeby zdrowotne mieszkańców szybko i elastycznie.
- Rozwijają się lokalne PES-y i tworzone są miejsca pracy dla wykwalifikowanych specjalistów.

**Profesjonalna opieka pielęgniarstwa w Twoim domu
– zdrowie blisko Ciebie**

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUDZE PIEŁĘGNIARSKIEJ DŁUGOTERMINOWEJ W DOMU

W gminie W wiele starszych i przewlekle chorych osób nie było w stanie samodzielnie dojeżdżać na wizyty do przychodni. Rodziny potrzebowały wsparcia – ale takiego, które nie zabierze bliskich z domu.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono rozmowy z rodzinami pacjentów i pielęgniarkami środowiskowymi.
- Ogłoszono zamówienie publiczne na realizację usług pielęgniarskich w domu – wygrał je lokalny PES.
- Zatrudnione pielęgniarki zaczęły odwiedzać pacjentów regularnie, dostosowując częstotliwość i zakres pomocy do ich stanu zdrowia.

EFEKT

- Pacjenci czują się bezpieczniej i spokojniej w swoim otoczeniu.
- Rodziny mogą być spokojne, wiedząc, że ich bliscy mają zapewnioną profesjonalną opiekę pielęgniarską.
- PES rozwija działalność, tworząc nowe miejsca pracy dla pielęgniarek i budując trwałą współpracę z gminą.

OPIEKA PALIATYWNA I HOSPICYJNA

Dla osób w terminalnej fazie choroby oraz ich rodzin, które potrzebują kompleksowego wsparcia – medycznego, psychologicznego i duchowego – w dobrze znanym, bezpiecznym otoczeniu. Usługa realizowana jest w formie zdeinstytucjonalizowanej, czyli poza placówkami publicznymi – w domu chorego lub w jego najbliższej społeczności.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) organizację opieki paliatywnej i hospicyjnej w warunkach domowych. Pielęgniarki, psycholodzy, opiekunowie i osoby duchowne wspierają pacjenta i jego rodzinę w najtrudniejszych momentach – w miejscu, gdzie pacjent czuje się bezpiecznie. Zamiast transportu do szpitala – profesjonalna pomoc przychodzi do domu. Zamiast samotności – obecność i zrozumienie.

Wsparcie jest dostosowane do indywidualnych potrzeb chorego i jego bliskich – może trwać kilka dni, tygodni lub miesięcy. Opieka domowa pozwala zachować godność, spokój i bliskość aż do końca życia.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Pacjenci i rodziny mają opiekę tam, gdzie czują się bezpiecznie – w domu.
- Opieka sprzyja lepszemu samopoczuciu i minimalizuje stres związany z pobytem w ośrodku.
- Umożliwia zachowanie godności i komfortu pacjenta do końca życia.
- Gmina działa empatycznie i szybko – odpowiadając na rzeczywiste potrzeby mieszkańców.
- Lokalne PES-y rozwijają swoje działania i tworzą miejsca pracy dla wykwalifikowanych specjalistów.

Opieka paliatywna w domu to nie tylko pomoc medyczna – to obecność, zrozumienie i szacunek. Dla chorego i całej rodziny.

Pan Jan,
pracownik PES

Godność i wsparcie – tam, gdzie dom jest najważniejszy

ŻYWA KSIĄŻKA O OPIECE PALIATYWNEJ I HOSPICYJNEJ

W gminie K wiele rodzin zgłaszało potrzebę opieki paliatywnej dla bliskich w domu, by uniknąć pobytu w szpitalu czy hospicjum.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Zorganizowano konsultacje z rodzinami, lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi.
- Ogłoszono przetarg z wymaganiami dotyczącymi domowej opieki paliatywnej i kompleksowego wsparcia.
- Lokalny PES rozpoczął świadczenie usług – odwiedziny pielęgniarki, psychologa i opiekuna odbywają się w zależności od stanu pacjenta i potrzeb rodziny.

EFEKT

- Pacjenci czują się spokojniejsi, zaopiekowani i mniej samotni.
- Rodziny otrzymują realne wsparcie w trudnych chwilach – nie tylko medyczne, ale też emocjonalne.
- PES zyskał stabilne zlecenie i stworzył zespół specjalistów pracujących w terenie.

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Dla osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej – zmagają się z problemami zdrowotnymi, wychowawczymi, finansowymi, emocjonalnymi lub społecznymi. Potrzebują rozmowy, wskazówek i profesjonalnej pomocy, by móc lepiej zrozumieć swoją sytuację i znaleźć możliwe rozwiązania.

“

Dzięki spotkaniom z psychologiem i wsparciu prawnemu odzyskałam spokój i nadzieję na lepsze jutro.

Pani Anna, (44 lata)

✓ Jak to działa w praktyce

Samorząd zleca realizację usługi lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES), który zatrudnia specjalistów: psychologów, terapeutów, doradców zawodowych, prawników i mediatorów. Mieszkańcy mogą bezpłatnie skorzystać z porad – w punkcie stacjonarnym, mobilnie lub online – w zależności od potrzeb i możliwości.

Pomoc jest elastyczna i indywidualna. Czasami wystarczą dwie rozmowy, innym razem potrzeba całego procesu wsparcia. Najważniejsze: nikt nie zostaje sam ze swoimi problemami.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Mieszkańcy otrzymują szybkie i fachowe wsparcie – bez barier i kolejek.
- Gmina tworzy system pomocy bliski ludziom – budowany lokalnie, we współpracy z PES.
- Usługa jest dostępna dla różnych grup – seniorów, rodziców, osób w kryzysie, młodzieży.
- Wsparcie pomaga rozwiązywać problemy, zanim przerodzą się w poważne kryzysy.
- PES-y zatrudniają specjalistów i rozwijają usługi społeczne na miejscu.

Wspólnie znajdziemy wyjście z trudnej sytuacji

ŻYWA KSIĄŻKA O PORADNICTWIE SPECJALISTYCZNYM

W gminie S coraz więcej mieszkańców zgłaszało trudności – nie tylko materialne, ale też emocjonalne i rodzinne. Brakowało miejsca, gdzie mogliby otrzymać zrozumienie i konkretną pomoc.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Zorganizowano spotkania z mieszkańcami i lokalnymi instytucjami – wybrzmiała potrzeba poradnictwa blisko domu.
- Ogłoszono konkurs ofert, w którym uwzględniono zatrudnienie lokalnych PES i szeroki zakres wsparcia.
- Wybrany PES uruchomił punkt poradnictwa – z psychologiem, prawnikiem, terapeutą i doradcą rodzinnym.

EFEKT

- Setki osób skorzystały z pomocy, odzyskując poczucie wpływu na swoje życie.
- Wiele spraw rodzinnych, prawnych i wychowawczych udało się rozwiązać na wczesnym etapie.
- PES zatrudnił 6 specjalistów, a gmina stworzyła realną alternatywę dla interwencji kryzysowych.

USŁUGI WSPIERANIA RODZINY

Dla rodzin, które kochają, troszczą się i starają – ale potrzebują wsparcia, by lepiej radzić sobie w codziennym życiu. Kiedy pojawia się choroba, niepełnosprawność, samotność w wychowaniu, kryzys lub po prostu zbyt dużo obowiązków – ta usługa pomaga odzyskać równowagę, siłę i spokój.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina może zlecić lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) cały pakiet usług wspierania rodziny.

W zależności od sytuacji, rodzina otrzymuje:

- pomoc asystenta rodziny, który regularnie towarzyszy w codziennych obowiązkach i wychowywaniu dzieci,
- dostęp do konsultacji specjalistycznych, terapii rodzinnej i mediacji,
- wsparcie prawne, szczególnie w sprawach rodzinnych,
- opiekuńcze i specjalistyczne usługi w domu – np. przy dziecku z niepełnosprawnością,
- miejsce w placówce wsparcia dziennego – stacjonarnej lub podwórkowej – gdzie dzieci mają opiekę, rozwój i zabawę,
- możliwość udziału w grupach wsparcia i grupach samopomocowych dla rodzin w podobnej sytuacji,
- pomoc rodziny wspierającej – kogoś, kto ma doświadczenie i serce do pomagania.

To wsparcie jest bliskie, codzienne i długofalowe. Takie, które nie tylko rozwiązuje problemy, ale też wzmacnia więzi i przywraca nadzieję.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Rodziny otrzymują zindywidualizowane wsparcie, zanim sytuacja stanie się kryzysowa.
- Dzieci mają bezpieczne środowisko rozwoju, a dorośli czują się mniej samotni.
- Usługi są realizowane lokalnie – przez ludzi, którzy znają potrzeby społeczności.
- Gmina buduje zintegrowany system pomocy rodzinie i wzmacnia lokalne PES-y.
- Zamiast instytucjonalizacji – rośnie samodzielność, odpowiedzialność i poczucie bezpieczeństwa.

Dla dobra rodziny – od codziennej troski po nowe szanse

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUDZE WSPIERANIA RODZINY

W gminie Z wiele rodzin sygnalizowało trudności w codziennym życiu – samotne wychowywanie dzieci, opieka nad osobami zależnymi, brak wsparcia w konfliktach rodzinnych. Władze gminy zdecydowały się wdrożyć pełny pakiet usług wspierania rodziny.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono diagnozę sytuacji rodzin z pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Ogłoszono konkurs na realizację kompleksowych usług rodzinnych – od opieki domowej po pracę podwórkową i grupy wsparcia.
- Lokalny PES wygrał postępowanie i zatrudnił asystentów, psychologów, terapeutów, pedagogów i opiekunów.

EFEKT

- Kilkadziesiąt rodzin zyskało stałe wsparcie – w domu, w szkole i w otoczeniu.
- Dzieci częściej trafiają do świetlicy niż do instytucji takich jak ośrodki zdrowia, zakłady poprawcze etc.
- Rodziny odzyskały poczucie bezpieczeństwa i otrzymały realną pomoc w codziennym życiu.
- Gmina zyskała narzędzie, które naprawdę działa.

Na początku było mi wstyd poprosić o pomoc. A teraz wiem, że to najlepsza decyzja. Dzieci chodzą do świetlicy, ja mam wsparcie asystentki i prawnika. To nie tylko pomoc – to zrozumienie.

Pani Marta, matka dwójki dzieci

USŁUGI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (DZienne I ŚRODOWISKOWE)

Dla dzieci i nastolatków potrzebujących wsparcia po szkole – opieki, rozmowy, zajęć rozwijających pasje i bezpiecznego miejsca do spędzania czasu. To również pomoc dla rodzin, które chcą zapewnić swoim dzieciom dobre warunki do rozwoju, ale potrzebują w tym wsparcia.

✓ Jak to działa w praktyce

Samorząd zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) prowadzenie różnych form wsparcia dla dzieci i młodzieży – od placówek wsparcia dziennego lub pracy podwórkowej, po świetlice, kluby młodzieżowe, klubiki dla najmłodszych, warsztaty czy grupy animacyjne.

To miejsca, gdzie młodzi spędzają czas po szkole w przyjaznym miejscu: odrabiają lekcje, rozwijają swoje pasje i zainteresowania, biorą udział w zajęciach artystycznych, sportowych lub wychowawczych. Mogą też liczyć na wsparcie pedagoga czy psychologa.

Takie działania nie tylko pomagają w nauce, ale wspierają rozwój emocjonalny i społeczny – współpracę w grupie, komunikację czy budowanie relacji.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Dzieci mają bezpieczne i wspierające miejsce poza szkołą.
- Rodziny otrzymują realne wsparcie w opiece i wychowaniu.
- Gmina zapobiega problemom społecznym dotyczącym dzieci i młodzieży – wcześniej i skutecznie.
- Młodzież rozwija kompetencje, pasje i relacje rówieśnicze.
- Gmina wzmacnia lokalne PES-y i integruje społeczność wokół dobra dzieci.

Tutaj mnie słuchają. Możemy coś razem zrobić, pogadać, pośmiać się. To moje miejsce – nie muszę się bać ani nudzić.

Ola (14 lat), uczestniczka zajęć

Dla dobra rodziny – od codziennej troski po nowe szanse

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUGACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W gminie D dzieci i młodzież z osiedli wiejskich nie miały po szkole dokąd pójść – brakowało świetlic, zajęć, dorosłych, którzy by je wspierali. Gmina zdecydowała się stworzyć placówkę wsparcia dziennego oraz zatrudnić wychowawców środowiskowych.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono rozmowy z rodzicami i szkołami – potrzeba była oczywista: dzieci potrzebują poświęcanego im czasu, miejsca i wspierających ich dorosłych.
- Gmina ogłosiła konkurs na prowadzenie usług – z naciskiem na działania środowiskowe i aktywizujące.
- Lokalny PES przygotował świetlicę, zatrudnił wychowawców i animatorów, a dodatkowo uruchomił „podwórkowe wsparcie” – mobilne zajęcia w sołectwach.

EFEKT

- 40 dzieci codziennie korzysta z zajęć i wsparcia wychowawców.
- Młodzież bierze udział w warsztatach, wyjazdach i działaniach społecznych.
- Rodzice zyskali poczucie bezpieczeństwa i partnerstwa w wychowaniu.
- PES zatrudnił 5 osób, w tym pedagoga i terapeutę, i zainwestował w lokalne zasoby.

USŁUGI PREADOPCYJNE I POST ADOPCYJNE

Dla osób i rodzin, które rozważają adopcję dziecka lub już podjęły decyzję o adopcji i potrzebują wsparcia w tym procesie – od przygotowania, przez formalności, aż po budowanie więzi po adopcji.

✓ Jak to działa w praktyce

Powiat zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) prowadzenie usług wspierających rodziny w procesie adopcji – zarówno przed, jak i po przysposobieniu dziecka. Mogą to być konsultacje psychologiczne, doradztwo prawne, warsztaty przygotowujące do roli rodzica adopcyjnego, a także grupy wsparcia dla adoptujących. Takie usługi – realizowane lokalnie, dyskretnie i profesjonalnie – pomagają rodzicom lepiej odnaleźć się w nowej roli i przejść przez emocjonalne wyzwania związane ze zmianami w rodzinie.

“
Bez tych rozmów i warsztatów nie poradziłabym sobie z emocjami mojego syna. Teraz rozumiem lepiej siebie i jego. To była nasza wspólna droga.
”

Pani Iwona, matka adopcyjna

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Rodziny adopcyjne są lepiej przygotowane do wyzwań i mają większe wsparcie.
- Dzieci szybciej i lepiej adaptują się w nowych domach.
- Powiat odpowiada na potrzeby rodzin i wspiera proces adopcyjny systemowo.
- PES rozwija kompetencje i tworzy miejsca pracy.

Wspieramy rodziny – od decyzji do nowego początku

ŻYWA KSIĄŻKA O USŁUDZE PRE- I POSTADOPCYJNEJ

W powiecie Z kilka osób rozważało adopcję, ale brakowało im wiedzy i wsparcia. Po adopcji pojawiały się też wyzwania, które trudno było rozwiązać samodzielnie. Powiat rozpoczął współpracę z lokalnym PES-em, który przygotował program wsparcia obejmujący warsztaty, konsultacje i grupy wsparcia przed i po adopcji.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Zebrano sygnały od rodzin rozważających adopcję.
- Ogłoszono konkurs na świadczenie usług przygotowujących i wspierających adopcję.
- PES zaproponował cykl spotkań, indywidualnych konsultacji i grup wsparcia.
- Usługi były dostępne blisko miejsca zamieszkania i bezpłatne.

EFEKT

- Rodziny czuły się pewniejsze i lepiej przygotowane do adopcji.
- Dzieci łatwiej przeszły przez zmianę i lepiej adaptowały się w nowych domach.
- Powiat zyskał pozytywny odbiór społeczny, a PES rozwinął nowe kompetencje.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA, RODZINNE DOMY DZIECKA I PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO ORAZ WSPARCIE DLA KANDYDATÓW

Dla dzieci, które nie mogą mieszkać w rodzinie biologicznej i potrzebują stałej lub tymczasowej opieki w rodzinnej atmosferze – w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Dla kandydatów na rodziny zastępcze i osób chcących pełnić funkcje opiekunów.

✓ Jak to działa w praktyce

Powiat zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) organizację i prowadzenie usług wspierających rodzinne formy pieczy zastępczej. To m.in. szkolenia i przygotowanie kandydatów, wsparcie psychologiczne i doradcze dla rodzin zastępczych, pomoc w prowadzeniu rodzinnych domów dziecka oraz placówek typu rodzinnego. PES pomaga rodzinom radzić sobie z codziennymi wyzwaniami opieki i wychowania, a także buduje lokalną sieć wsparcia.

“

Dzięki wsparciu lokalnego PES rodziny zastępcze czują się silniejsze, a dzieci mogą liczyć na dom pełen ciepła i bezpieczeństwa.

Pan Marek, koordynator pieczy zastępczej

”

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Zapewnienie dzieciom opieki w jak najbardziej naturalnych, rodzinnych warunkach.
- Wzmocnienie kompetencji rodzin zastępczych i placówek rodzinnych.
- Zwiększenie liczby kandydatów przygotowanych do pełnienia funkcji opiekunów.
- Rozwój lokalnego systemu pieczy zastępczej i nowych miejsc pracy w sektorze usług społecznych.

Rodzinny dom dla każdego dziecka – blisko, bezpiecznie, z sercem

ŻYWA KSIĄŻKA O RODZINNEJ PIELCE ZASTĘPCZEJ...

W powiecie Y wiele dzieci trafiło do dużych placówek opiekuńczo-wychowawczych oddalonych od miejsca zamieszkania. Kandydaci na rodziny zastępcze mieli trudności ze znalezieniem kompleksowego wsparcia. Powiat podjął współpracę z lokalnym PES-em, który uruchomił program szkoleń, doradztwa i wsparcia dla rodzin zastępczych oraz placówek rodzinnych.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono konsultacje z kandydatami i rodzinami zastępczymi.
- Ogłoszono konkurs na prowadzenie usług wsparcia pieczy zastępczej.
- PES zorganizował szkolenia, indywidualne konsultacje i grupy wsparcia.
- Usługi były dostępne blisko, profesjonalne i bezpłatne.

EFEKT

Więcej kandydatów zostało dobrze przygotowanych do roli rodzin zastępczych, rodziny lepiej radziły sobie z codziennymi wyzwaniami, a dzieci mogły żyć w mniejszych, rodzinnych domach, bliżej swojego środowiska.

MIESZKANIA ZE WSPARCIEM – WSPOMAGANE I TRENINGOWE

Dla osób, które chcą mieszkać samodzielnie, ale potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – np. osób starszych, z niepełnosprawnościami, młodych dorosłych po opuszczeniu pieczy zastępczej czy osób wychodzących z kryzysu bezdomności. To forma mieszkania, która łączy własną przestrzeń z dostępem do pomocy, gdy jest potrzebna.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) prowadzenie mieszkań wspomaganych, treningowych lub innych mieszkań z usługami społecznymi. Każde z nich mogą zamieszkiwać maksymalnie 3 osoby.

Mieszkańcy uczą się samodzielności, a w razie potrzeby korzystają z opieki, poradnictwa, treningu umiejętności życiowych czy pomocy w codziennych sprawach. Zakres wsparcia jest elastyczny – od doraźnej obecności po systematyczną pomoc.

Mieszkam sam, ale wiem, że mogę liczyć na pomoc, kiedy jej potrzebuję. To daje mi spokój i pewność siebie.

Pan Jan (45 lat)

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Gmina wspiera osoby zagrożone wykluczeniem w ich własnym środowisku.
- Osoby zyskują szansę na niezależność.
- Lokalne PES-y rozwijają usługi i miejsca pracy.
- Mieszkania są kameralne, bezpieczne i pełne domowej atmosfery.

**Własne mieszkanie i wsparcie
– bo każdy zasługuje na samodzielność**

ŻYWA KSIĄŻKA O MIESZKANIACH ZE WSPARCIEM

W gminie K kilka starszych osób oraz młodych dorosłych z pieczy zastępczej chciało mieszkać samodzielnie, ale potrzebowało wsparcia w codziennych sprawach – od zakupów po rozmowę z urzędnikiem. Gmina postanowiła uruchomić mieszkania z usługami.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami i instytucjami społecznymi.
- Ogłoszono zamówienie publiczne na prowadzenie mieszkań z maksymalnie trzema lokatorami.
- Lokalny PES, po uprzednim zaadaptowaniu 2 mieszkań i zatrudnieniu zespołu wspierającego, zgłosił się do świadczenia usługi.
- Uruchomiono indywidualne plany wsparcia.

EFEKT

- Osoby mieszkające czują się niezależne, ale jednocześnie mają pomoc w zasięgu ręki.
- Mieszkania stały się alternatywą dla tradycyjnych placówek opiekuńczych (np. schroniska, ośrodki interwencji kryzysowej w formie instytucjonalnej, domy pomocy społecznej), umożliwiając mieszkańcom samodzielne życie.
- PES rozwija ofertę wsparcia, a gmina wzmacnia lokalny system usług społecznych.

INTERWENCJA KRYZYSOWA

Dla osób i rodzin, które nagle znalazły się w trudnej sytuacji – np. po utracie domu lub pracy, doświadczeniu przemocy czy nagłej choroby. To szybka i profesjonalna pomoc, która daje nadzieję i wsparcie w najtrudniejszych momentach.

“

Kiedy wszystko się zawaliło, dzięki wsparciu, szybko znalazłam bezpieczne miejsce i ludzi, którzy naprawdę pomogli mi stanąć na nogi.

Pani Anna, korzystająca z usługi

”

✓ Jak to działa w praktyce

Powiat współpracuje z lokalnym podmiotem ekonomii społecznej (PES), który organizuje szybkie wsparcie – od zapewnienia bezpiecznego miejsca tymczasowego pobytu (nie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ani instytucjach opiekuńczych), przez konsultacje psychologiczne, po pomoc w dostępie do niezbędnych usług i pomocy społecznej.

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Szybka i skuteczna reakcja na kryzysy mieszkańców.
- Profesjonalna pomoc dostępna na miejscu.
- Osoby w kryzysie nie pozostają same, otrzymują kompleksowe wsparcie.

Pomoc, gdy życie nagle się zmienia

ŻYWA KSIĄŻKA O INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

W powiecie K nagle pojawiła się grupa rodzin, które w wyniku pożaru straciły dach nad głową. Władze powiatu szybko zorganizowały współpracę z lokalnym PES-em.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Powiat ogłosił konkurs na świadczenie usług interwencji kryzysowej z uwzględnieniem kryteriów społecznych.
- Lokalny PES uruchomił miejsce tymczasowego schronienia (z zachowaniem wymogów ustawy o pomocy społecznej, tj. niebędące placówką).
- Zapewniono wsparcie psychologiczne i pomoc w załatwianiu formalności.
- Działano elastycznie, reagując na zmieniające się potrzeby osób dotkniętych kryzysem.

EFEKT

- Rodziny otrzymały szybkie, kompleksowe wsparcie na miejscu.
- Osoby w kryzysie zyskały poczucie bezpieczeństwa i nadzieję na nowy start.
- PES stworzył nowe miejsca pracy, a powiat zbudowała skuteczny system pomocy kryzysowej.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY

Dla osób doświadczających przemocy domowej i ich rodzin, które potrzebują ochrony, wsparcia oraz bezpiecznego miejsca, gdzie mogą zacząć budować nowe życie.

✓ Jak to działa w praktyce

Gmina lub powiat zleca lokalnemu podmiotowi ekonomii społecznej (PES) prowadzenie kompleksowych działań – od zapewnienia bezpiecznego, nieinstytucjonalnego schronienia i terapii, przez poradnictwo prawne, po edukację społeczną i wsparcie w wychodzeniu z sytuacji przemocy.

Każdego dnia widzimy, jak ważne jest, by osoby dotknięte przemocą mogły liczyć na szybką i profesjonalną pomoc.

Pan Paweł, pracownik PES

✓ Korzyści dla gminy i mieszkańców

- Osoby zagrożone przemocą otrzymują profesjonalne i kompleksowe wsparcie.
- Gmina tworzy bezpieczne środowisko dla rodzin i przeciwdziała dalszym krzywdom.
- Gmina wzmacnia lokalne PES-y i rozwija działania profilaktyczne.
- Przemoc jest szybciej wykrywana i skuteczniej się jej przeciwdziałają.

Bezpieczny dom to prawo każdego

ŻYWA KSIĄŻKA O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY

W gminie R/powiecie R wzrosła liczba zgłoszeń dotyczących przemocy domowej.

CO ZROBIŁ SAMORZĄD?

- Ogłoszono zamówienie publiczne z naciskiem na usługi przeciwdziałania przemocy.
- PES uruchomił poradnictwo, bezpieczne schronisko (zgodne z wymogiem ustawy – poza placówkami instytucjonalnymi) i wsparcie terapeutyczne.
- Zorganizowano działania edukacyjne dla mieszkańców, aby zwiększyć świadomość i zapobiegać przemocy.

EFEKT

- Ofiary przemocy otrzymały realne wsparcie i bezpieczne miejsce.
- Rodziny zyskały narzędzia do radzenia sobie z problemem i budowania nowej jakości życia.
- PES zatrudnił nowych specjalistów, a gmina skuteczniej chroni swoich mieszkańców.

SŁOWNIK

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS)

Jednostka organizacyjna świadcząca całodobową pomoc i opiekę osobom potrzebującym wsparcia w codziennym życiu, m.in. osobom starszym, niepełnosprawnym lub przewlekle chorym.

EKONOMIA SPOŁECZNA (ES)

Sektor gospodarki obejmujący m.in. spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe, fundacje i podmioty świadczące usługi społeczne, który koncentruje się na realizacji celów społecznych przy jednoczesnym prowadzeniu działalności gospodarczej

JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (JST)

Jednostka organizacyjna państwa (gmina, powiat, województwo) odpowiedzialna m.in. za realizację zadań publicznych w zakresie usług społecznych, edukacji czy infrastruktury.

PODMIOT EKONOMII SPOŁECZNEJ (PES)

Organizacja lub przedsiębiorstwo działające w sektorze ekonomii społecznej, świadczące usługi społeczne lub prowadzące działalność gospodarczą dla realizacji celów społecznych.

USŁUGA SPOŁECZNA (US)

Wsparcie świadczone osobom lub grupom w trudnej sytuacji życiowej, obejmujące opiekę, poradnictwo, edukację, aktywizację czy pomoc materialną, mające na celu poprawę jakości życia i samodzielności odbiorców.

„PREMIA SPOŁECZNA” (PS)

Grant przyznany Grantobiorcy, tj. lokalnej JST (gminie lub powiatowi) na pokrycie części kosztów realizacji usługi społecznej, którą Grantobiorca zlecił lub planuje zlecić PES.

PRZYDATNE LINKI

PRZEWODNIK PO „PREMII SPOŁECZNEJ”

Najważniejsze informacje o założeniach projektu i możliwościach, jakie daje gminom współpraca z PES.

PREZENTACJA NA TEMAT „PREMII SPOŁECZNEJ”

Główne założenia, zasady aplikowania o granty (obowiązujące od III naboru), harmonogram oraz proces składania wniosków i często popełniane błędy.

JAK KONTRAKTOWAĆ USŁUGI SPOŁECZNE? PRZEWODNIK DLA SAMORZĄDÓW

Przewodnik opisujący różnice między zamówieniami publicznymi a otwartymi konkursami ofert. Zawiera praktyczne kroki i wskazówki, które pomagają przeprowadzić cały proces od planowania po podpisanie umowy.

PROCEDURY APLIKOWANIA O GRANTY

Dokument zawierający wszystkie kluczowe informacje dotyczące zasad udziału w projekcie – od podstaw prawnych i katalogu usług, przez szczegółowe wytyczne dotyczące aplikowania, oceny wniosków, wypłaty i rozliczania grantów, aż po monitorowanie i obowiązki informacyjne.

INSTRUKCJA OBSŁUGI GENERATORA I WYPEŁNIANIA WNIOSKU

Przewodnik krok po kroku, jak zarejestrować konto i poprawnie wypełnić wniosek o grant. Zawiera też informacje o załącznikach i składaniu wniosku. Idealna pomoc dla samorządów aplikujących w III naborze.

LISTA PES

Baza podmiotów ekonomii społecznej, które współpracują z samorządami w ramach „Premii społecznej”.

ZASTRZEŻENIE

Powyższe opisy mają charakter przykładowy i służą jedynie prezentacji katalogu 17 usług społecznych, które mogą zostać dofinansowane w ramach „Premii społecznej”.

Publikacja ma wyłącznie charakter informacyjny i edukacyjny, nie stanowi dokumentu prawnego ani gwarancji przyznania dofinansowania. Autorzy dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej publikacji informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw autorskich. Autorzy nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w publikacji.

Drogi Czytelniku!

Jeśli chcesz podzielić się z nami swoimi uwagami, spostrzeżeniami napisz do nas: kontakt@premiaspoleczna.pl

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Adres: Fundacja Fundusz Współpracy, ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa

Infolinia: +48 308 06 92 (czynna 9:00-16:000)

Strona internetowa: www.premiaspoleczna.pl

Facebook: facebook.com/premiaspoleczna

Generator wniosków: www.generator.premiaspoleczna.pl

„Premia społeczna” wspiera rozwój lokalnych usług społecznych. Zachęca samorządy do powierzenia realizacji tych usług lokalnym organizacjom, takim jak stowarzyszenia, fundacje i inne podmioty ekonomii społecznej.

Projekt dofinansowany jest w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

FUNDACJA
FUNDUSZ
WSPÓŁPRACY